

SODBA UMEK ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

(Pritožba št. 35463/02)

SODBA

Na tej sodbi se lahko opravijo uredniški popravki.

V zadevi Umek proti Sloveniji,

je dne 2. decembra 2008 senat Evropskega sodišča za človekove pravice (Tretja sekcija) v sestavi:

Josep Casadevall, *predsednik*,

Elisabet Fura-Sandström,

Boštjan M. Zupančič,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Ann Power, *sodniki*,

in Santiago Quesada, *sodni tajnik*,

po posvetovanju za zaprtimi vrati,

izdal naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je nastala na podlagi pritožbe (št 35463/02) proti Republiki Sloveniji, ki jo je 20. avgusta 2002 na podlagi 34. člena Konvencije o varovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) pri Sodišču vložila slovenska državljanka, gospa Darija Umek (v nadaljevanju pritožnica).
2. Pritožnico je zastopal gospod Golovrški, odvetnik s pisarno v Ljubljani. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.
3. Pritožnica je zatrjevala, da je bilo, *inter alia*, na podlagi 1. odst. 6. člena Konvencije trajanje postopka pred domačimi sodišči, v katerem je bila udeležena kot stranka, predolgo ter da v skladu s 13. členom Konvencije ni bilo na voljo učinkovitih notranjih pravnih sredstev v zvezi s trajanjem postopka.
4. Dne 28. septembra 2006 je Sodišče odločilo, da o pritožbah v zvezi z dolžino postopka in pomanjkanjem pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti toženo Vlado. V skladu s 3. odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati preuči utemeljenost pritožbe, kot tudi njeno dopustnost.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE V ZADEVI

5. Pritožnica se je rodila leta 1954 in živi v Litiji.

6. Od leta 1979 je bila pritožnica zaposlena kot strojepiska pri Slovenskih železnicah – "SŽ". Leta 1983 je v prostorih izbruhnil požar. Kljub temu se je delo v pisarnah, ki jih požar ni neposredno prizadel, delo nadaljevalo. Leta 1984 so pritožnici diagnosticirali astmo ter ji svetovali, naj se izogiba prahu in stiku z določenimi materiali. Po tistem je dobivala dnevne injekcije. Leta 1985 so ji priznali invalidnost tretje stopnje. Po tistem je bila prestavljena na administrativno delovno mesto. Avgusta 1985 je prenehala delati in se je vrnila na delo zgolj za 8 dni leta 1988. Leta 1990 se je zaradi invalidnosti upokojila.

7. Dne 23. novembra 1989 je pritožnica proti SŽ vložila zahtevek za odškodnino in izgubo zaslužka.

8. Dne 31. oktobra 1991 je sodišče druge stopnje potrdilo sodbo Sodišča združenega dela v Ljubljani, ki je v delu zavrnila odškodninski zahtevek pritožnice proti SŽ. Dne 24. aprila 1992 je Sodišče združenega dela v Ljubljani odločilo o preostanku njenega zahtevka.

V zgornjem postopku je bilo opravljenih več obravnav.

9. Dne 19. novembra 1993 je pritožnica vložila zahtevo za ponovno obravnavo postopka na osnovi novih dokazov, zlasti novih znanstvenih ugotovitev v zvezi z vplivom določenih emisij plina med požarom na dihalo. Zahtevek je bil sprejet 14. februarja 1994.

10. Dne 28. junija 1994 je Konvencija pričela veljati v Sloveniji.

11. Dne 5. julija 1994 so se SŽ pritožile, pritožbo pa je Višje delovno in socialno sodišče zavrnilo 17. oktobra 1995. Na ta datum je odločba o ponovni obravnavi postala dokončna in postopek je bil posledično vrnjen v obravnavo.

12. Dne 25. novembra 1996 je sodišče določilo izvedenca, ki je izdelal poročilo 26. marca 1997.

Med 9. januarjem 1996 in 27. majem 1997 je sodišče opravilo 7 obravnav.

Dne 27. maja 1997 je preimenovano Delovno in socialno sodišče v Ljubljani izdalo prehodno sodbo, s katero je določilo, da so SŽ odgovorne za škodo, ki je nastala zaradi bolezni povezane z delom – bronhialno astmatsko obolenje.

13. Dne 9. septembra 1997 so se SŽ pritožile na Višje delovno in socialno sodišče. Dne 18. decembra 1997 je sodišče ugodilo pritožbi na osnovi, *inter alia*, dejstva, da prehodna sodba ni vsebovala primerne utemeljitve, in je zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v ponovno obravnavo.

14. Med ponovno obravnavo je izvedenec 18. junija 1998 pripravil dodatno mnenje.

15. Sodišče je med 24. februarjem 1998 in 23. marcem 1999 opravilo 5 obravnav. Dne 23. marca 1999 je sodišče prve stopnje izdalo prehodno sodbo, v kateri je ugotovilo, da so SŽ odgovorne za 50% škode, ki jo je pritožnica utrpela zaradi

astme.

16. Obe stranki sta se pritožili.

Dne 19. novembra 1999 je Višje delovno in socialno sodišče izdalo sodbo, s katero je zavrnilo zahtevek pritožnice za odškodnino.

17. Dne 16. februarja 2000 je pritožnica zahtevala revizijo pri Vrhovnem sodišču.

Dne 10. oktobra 2000 je Vrhovno sodišče ugodilo zahtevku pritožnice na osnovi dejstva, da je bilo pravo napačno uporabljeno, zaradi česar pa niso bila dejstva ugotovljena v zadostni meri. Razveljavilo je sodbe nižjih sodišč in zadevo vrnilo v ponovno obravnavo sodišču prve stopnje.

18. V postopku ponovne obravnave je pritožnik odgovoril na dva sklopa navedb SŽ.

Obravnave so bile opravljene 20. junija, 10. oktobra in 5. decembra 2001 ter 31. januarja 2002.

Dne 31. januarja 2002 je Delovno in socialno sodišče v Ljubljani izdalo začasno sodbo, s katero je ugotovilo, da so SŽ odgovorne za 70% škode, ki jo je zaradi astme utrpela pritožnica. Sodba je bila pritožnici vročena 25. februarja 2002.

19. Obe stranki sta se pritožili.

Dne 26. septembra 2002 je Višje delovno in socialno sodišče ugodilo pritožbama na osnovi, *inter alia*, nezadostne utemeljitve in je zadevo znova vrnilo sodišču prve stopnje v ponovno obravnavo.

20. Dne 30. januarja 2003 je bila opravljena obravnavo. Istega dne je sodišče prve stopnje zaprosilo Medicinsko fakulteto, da pripravi izvedensko mnenje. Izvedenec, ki ga je določila fakulteta, je poročilo pripravil 4. februarja 2004.

Dne 10. februarja 2004 so SŽ vložile zahtevo za umik določenega izvedenca, ki pa jo je sodišče zavrnilo 18. marca 2004.

Dne 4. maja 2004 je sodišče prejelo odgovor izvedenca na pripombe tožene stranke v zvezi z ugotovitvami v poročilu.

Dne 14. septembra 2004 je sodišče opravilo obravnavo in izdalo sodbo s katero je zavrnilo zahtevek pritožnice in ki je bila strankam vročena 21. oktobra 2004.

21. Dne 2. novembra 2004 se je pritožnica pritožila.

Dne 27. januarja 2005 je Višje delovno in socialno sodišče zavrnilo pritožbo.

22. Dne 17. marca 2005 je pritožnica vložila zahtevek za revizijo.

Dne 17. januarja 2006 je Vrhovno sodišče zavrnilo zahtevek za revizijo. Ta sodba je bila pritožnici vročena 25. januarja 2006.

23. Med potekom postopka je pritožnica poslala številne zahteve in pritožbe v zvezi s trajanjem postopka pristojnim sodiščem in različnim javnim organom, vključno z Varuhom človekovih pravic.

24. Dne 31. marca 2006 je pritožnica vložila ustavno pritožbo ter se je pritožila zaradi nerazumne dolžine postopka in pomanjkanja pravnega sredstva.

Dne 3. julija 2006 je Ustavno sodišče zavrnilo njeno pritožbo, potem ko je ugotovilo, da bi morala odškodninski zahtevek vložiti v skladu s 26. členom Ustave RS.

II. UPOŠTEVNO DOMAČE PRAVO

25. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (Ur.l., št. 49/2006) je pričel veljati s 1. januarjem 2007. Njegova 1. in 2. člen določata, da je pravica do sojenja v razumnem roku zagotovljena vsem strankam v sodnih postopkih, udeležencem po zakonu o nepravdnih postopkih ter oškodovani stranki v kazenskem postopku.

26. 25. člen določa naslednja prehodna pravila v zvezi s pritožbami, ki jih že obravnava Sodišče:

25. člen - Pravično zadoščenje za škodo, nastalo pred začetkom uporabe tega zakona

“(1) Glede zadeve, v kateri je kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja že prenehala, pa je stranka pred začetkom uporabe tega zakona že vložila zahtevo za pravično zadoščenje na mednarodno sodišče, Državno pravobranilstvo v štirih mesecih po prejemu zadeve v postopek poravnave od mednarodnega sodišča predlaga stranki poravnavo glede višine pravičnega zadoščenja. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu posredovati predlog za poravnavo v dveh mesecih po prejemu predloga Državnega pravobranilstva. Državno pravobranilstvo je dolžno odločiti o predlogu čimprej, najpozneje pa v štirih mesecih.

(2) Če predlogu za poravnavo iz prvega odstavka tega člena ni ugodeno ali če Državno pravobranilstvo in stranka ne dosežeta sporazuma v štirih mesecih od vložitve predloga stranke, lahko stranka vložijo tožbo na pristojno sodišče Republike Slovenije po tem zakonu. Stranka lahko vložijo tožbo v šestih mesecih po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva, da njenemu predlogu iz prejšnjega odstavka ni ugodeno, oziroma po poteku roka, ki je v prejšnjem odstavku določen za odločitev Državnega pravobranilstva za sklenitev poravnave. Za postopek pred sodiščem se ne glede na vrsto ali višino zahtevka uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku o sporu majhne vrednosti.”

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV 1. Odstavka 6. Člena in 13. Člena Konvencije

27. Pritožnica se je pritožila glede dolžine postopka. Pri tem se je oprla na 1. odstavek 6. člena Konvencije, ki se bere, kot sledi:

“Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče...”

28. Pritožnica se je tudi pritožila, da pravna sredstev, ki so bila na voljo, niso bila učinkovita. Pri tem se je oprla na 13. člen Konvencije, ki se bere, kot sledi:

“Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti..”

A. Dopustnost

29. Vlada se je sklicevala na neizčrpanje notranjih pravnih sredstev. Pri tem se je oprla na pravna sredstva, ki so bila na voljo pred pričetkom uporabe Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (v nadaljevanju: Zakon 2006), t.j. 1. januarjem 2007. Poleg tega je trdila, da Zakon 2006 nudi učinkovita pravna sredstva za pritožbe v zvezi s trajanjem postopka.

30. Pritožnica je tem navedbam ugovarjala in trdila, da sredstva, ki so bila na voljo, niso bila učinkovita.

31. Sodišče opaza, da je že ugotovilo, da so sredstva, ki so bila na voljo pred uveljavitvijo Zakona 2006, vključno z odškodninskimi zahtevki po 26. členu Ustave (glej 24. odstavek zgoraj), ni mogoče smatrati za učinkovita (*Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, ESČP 2005-X). Sodišče ugotavlja, da se 25. člen zakona iz leta 2006 izrecno nanaša na postopke pred mednarodnimi sodišči in da zagotavlja pravna sredstva v domačih postopkih, ki so se končali pred 1. januarjem 2007. Vendar pa je Sodišče v sodbi v zadevi *Grzinčič* ugotovilo, da pogoji, predpisani v tem členu, niso izpolnjeni v primeru pritožb, ki se nanašajo na zaključene postopke, o katerih je bila slovenska Vlada obveščena pred 1. januarjem 2007, tako kot je to v obravnavanem primeru (gl. *Grzinčič proti Sloveniji*, št. 26867/02, odstavek 67, 3. maj 2007).

32. Sodišče zato ugotavlja, da je ta del obravnavane pritožbe podoben relevantnemu delu sodbe v zadevi *Grzinčič* (navedena zgoraj, odstavek 68), v kateri je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je imel pritožnik na voljo, niso bila učinkovita.

33. Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi morale Sodišče to zadevo obravnavati drugače od ustaljene sodne prakse.

34. Sodišče nadalje ugotavlja, da ta pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerega koli drugega razloga. Zato jo je potrebno razglasiti za dopustno.

B. Utemeljenost

1. 1. odstavek 6. člena

(a) Navedbe strank

35. Pritožnica je ugovarjala, da njene zadeve ni mogoče šteti za pretirano zapleteno. Z dejstvi v zvezi s povezavo med nesrečo in poslabšanjem njenega

zdravja so se ukvarjali izvedenci, medtem ko vprašanja pravne narave niso bila posebej zahtevna. Pri tem se je oprla na sodno prakso Sodišča in trdila, da ponavljajoče se vračanje zadeve v ponovno obravnavo v okviru enega samega postopka kaže na resne pomanjkljivosti pravosodnega sistema. Ravno tako dolžina postopka in omenjeno ponovno vračanje zadev v obravnavo kaže, *inter alia*, na zaplete, kot so spremembe v sestavi sodišč, ki obravnavajo zadevo.

36. V zvezi s svojimi dejanji v postopku je pritožnica navedla, da ni storila nobenih nenavadnih dejanj in da je ni mogoče kriviti za zamude v postopku, zlasti zato, ker je bila zadeva zanjo izjemnega pomena.

37. Vlada je ugovarjala navedbam pritožnice. Ob opiranju na sodno prakso Sodišča na to temo je trdila, da 6. člen ne velja za postopke, v okviru katerih se odloča, ali bo zadevo ponovno vzelo v obravnavo. V skladu s tem se je ta del postopka končal z odločbo z dne 17. oktobra 1995 ter se ga ne sme upoštevati pri računanju upoštevane obdobja.

38. Vlada je tudi trdila, da je bila zadeva zelo zapletena, tako z vidika dejstev, kot tudi pravnega vidika. Med potekom postopka sta bili pridobljeni dve izvedenski mnenji in dve dodatni mnenji. Poleg tega so domača sodišča opravila 19 obravnav potem, ko se je zadeva ponovno pričela obravnavati.

39. V zvezi z obnašanjem domačih oblasti je Vlada navedla, da so sodišča zaključila s postopkom tako hitro, kot je le bilo mogoče. Trdila je, da država ne more biti odgovorna za zamude, ki jo je povzročilo ponovno obravnavanje zadeve zaradi uporabe pravnih sredstev s strani strank. Ob opiranju na 53. člen Konvencije je trdila, da uporaba pritožbenega postopka predstavlja temeljno pravico, ki jo zagotavlja slovenska ustava. Pravica do sojenja v razumnem roku in pravica do pritožbe sta pogosto v konfliktu in mora Sodišče, zato da doseže ravnovesje, sprejeti dejstvo, da je trajanje postopkov, v katerih so stranke uporabile pravna sredstva, neizogibno daljše. Nadalje so bila višja sodišča dolžna po domači zakonodaji zadevo vrniti v ponovno obravnavo, če so tako zahtevale napake, ki so jih storila nižja sodišča. V zvezi s tem se je Vlada oprla na sodno prakso Sodišča, da so domača sodišča v najboljšem položaju za ocenjevanja tega, ali je potrebno zadevo vrniti v ponovno obravnavo sodišču nižje stopnje.

40. V zvezi z vedenjem pritožnice je Vlada ugovarjala, da je sama prispevala k trajanju postopka in da uporaba pravnih sredstev z njene strani kaže, da je ni zanimalo čimprejšnje obravnavanje njene zadeve.

(b) Ocena sodišča

41. Sodišče opaza, da je Konvencija pričela veljati v Sloveniji dne 28. junija 1994. Na ta datum je bil zahtevek pritožnice za ponovno obravnavo zadeve v postopku pred domačimi sodišči. Odločbo, da se njenemu zahtevku ugodí, je Višje delovno in socialno sodišče izdalo 17. oktobra 1995 in na tej točki je bila zadeva učinkovito vrnjena v obravnavo (glej 11. odstavek zgoraj). Ob upoštevanju lastne sodne prakse v zvezi s tem (glej, *mutatis mutandis*, *Sablon proti Belgiji*, št. 36445/97, odstavki 86-89 ter 92, 10. april 2001, in *Löffler proti Avstriji*, št. 30546/96, 19. odstavek, 3. oktober 2000), Sodišče meni, da se je upoštevano obdobje začelo z odločbo z dne 17. oktobra 1995. Postopek se je končal 25. januarja 2006, na dan, ko je bila pritožnici vročena odločba Vrhovnega sodišča (glej 22. odstavek zgoraj).

Trajal je torej približno deset let in tri mesece. Zadeva je bila obravnavana na treh stopnjah. Kljub temu je bila zaradi vračanja zadeve v ponovno obravnavo zadeva obravnavana na desetih stopnjah znotraj časovne pristojnosti Sodišča.

42. Sodišče ponovno poudarja, da je razumnost trajanja postopka treba ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

43. Sodišče meni, da je bila zadeva deloma, ampak zgolj deloma, zapletena. Nadalje ugotavlja, da pritožnica z izjemo tega, da se je poslužila pritožbenih postopkov, ni naredila nič drugega, s čemer bi lahko kakorkoli prispevala k dolžini postopka.

44. V zvezi z navedbo Vlade, da zamude v postopku ni mogoče pripisati državi, saj so nastale zaradi uporabe pravnih sredstev s strani strank, Sodišče opaza, da se stopnje, na katerih je bila zadeva obravnavana kot posledica uporabe pravnih sredstev, navadno upoštevajo pri ocenjevanju razumnosti dolžine postopka. Ob tem Sodišče opaza, da v obravnavani zadevi obravnava pravnih sredstev, ki jih je uporabila pritožnica, ni glavni razlog za dolžino postopka v okviru časovne pristojnosti Sodišča. Zamude v postopku so nastale zlasti zaradi vračanja zadeve v ponovno obravnavo.

45. Sodišče opaza, da je bila, po vrnitvi zadeve v ponovno obravnavo oktobra 1995, sodba sodišča prve stopnje z dne 27. maja 1997 razveljavljena, zadeva pa je bila vrnjena v ponovno obravnavo. Naslednjo sodbo je sodišče prve stopnje izdalo 23. marca 1999, vendar je to sodbo razveljavilo sodišče druge stopnje 19.

novembra 1999. Po zahtevku za revizijo s strani pritožnice, je Vrhovno sodišče razveljavilo sodbe nižjih sodišč, zadeva pa je bila ponovno vrnjena v obravnavo sodišču prve stopnje. Dne 31. januarja 2002 je sodišče prve stopnje izdalo novo sodbo, ki je bila spet razveljavljena s strani sodišča druge stopnje dne 26.

septembra 2002, medtem ko je bila zadeva vrnjena v ponovno obravnavo sodišču prve stopnje. Dne 14. septembra 2004, sedem let in tri meseca po prvi sodbi sodišča prve stopnje, po tistem, ko je bil postopek znova v teku, je sodišče prve stopnje izdalo sodbo, ki je ostala pravnomočna po tistem, ko so jo stranke izpodbijale pred višjimi sodišči (glej 11.-22. odstavek zgoraj)

46. Sodišče priznava, da so bila domača sodišča v najboljšem položaju, da sodijo o tem, ali je zadevo potrebno vrniti v obravnavo nižjim sodiščem v skladu z domačo zakonodajo (*Bock proti Nemčiji*, sodba z dne 29. marca 1989, zbirka A št. 150, 43. odstavek). Ne glede na to, kot je že poudarilo v prejšnjih zadevah (glej, npr.

Deželak proti Sloveniji, št. 1438/02, 25. odstavek, 6. april 2006), se vrnitev zadeve v ponovno obravnavo odredi kot posledica napak, ki so jih storila nižja sodišča, kar se je zgleda zgodilo tudi v zadevi pritožnice, zato ponavljanje takšnih odredb znotraj enega samega postopka kaže na resne pomanjkljivosti pravosodnega sistema. Odgovornost za takšne pomanjkljivosti se pripiše državi, ne pritožniku (glej *Wierciszewska proti Poljski*, št. 41431/98, 46. odstavek, 25. november 2003, in *Matica proti Romuniji*, št. 19567/02, 24. odstavek, 2. november 2006).

47. Ob upoštevanju navedenega in ob upoštevanju tega, kako pomembna je bila za pritožnico obravnavana zadeva, Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi postopek, ki je trajal več kot deset let znotraj časovne pristojnosti Sodišča, predolg in ne izpolnjuje zahteve po "razumnem roku". Posledično je prišlo do kršitve 1. odstavka 6. člena Konvencije.

2. 13. člen

48. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen vsakomur zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatrjevano kršitev zahteve iz prvega odstavka 6. člena, da je njegova zadeva obravnavana v razumnem roku (gl. *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predstavila Vlada, zavrnilo že v prejšnjih zadevah (gl. *Grzinčič*, navedeno zgoraj), in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

49. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnica mogla pridobiti odločbo, ki bi potrdila njeno pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. OSTALE ZATRJEVANE KRŠITVE KONVENCIJE

50. Pritožnica se je tudi pritožila, da je bil postopek krivičen, ker so priče lagale. Pritožila se je, da sodišča, ki so obravnavala zadevo niso bila nepristranska.

51. Sodišče opaza, da so pritožbe pritožnice v zvezi z zatrjevano krivičnostjo postopka in nepristranskostjo sodišč v postopku splošne narave in jih ni mogoče podkrepiti s konkretnimi dokazi. Ob upoštevanju navedenega in dokumentov v sodnem spisu meni, da postopek pred domačimi sodišči v obravnavani zadevi ne izkazuje, da ne bi ustrezal zahtevi po pravičnosti ali nepristranskosti v skladu s 6. členom Konvencije. Posledično mora biti ta del pritožbe zavrnjen, kot očitno neutemeljen v skladu s 3. in 4. odstavkom 35. člena Konvencije.

52. Pritožnica se je nadalje, na podlagi 4. člena Konvencije, pritožila da je morala delati v izjemno škodljivih pogojih, zlasti od leta 1983 do leta 1990, ko se je upokojila.

53. Sodišče ne more obravnavati ta del pritožbe, saj so dogodki, ki so podlaga za pritožbo, potekali pred 28. junijem 1994, ko je Konvencija pričela veljati v Sloveniji. Iz tega sledi, da je potrebno ta del pritožbe obravnavati kot neskladen, *ratione temporis*, z določili Konvencije znotraj pomena 3. odstavka 35. člena ter ga je potrebno zavrniti v skladu s 4. odstavkom 35. člena Konvencije.

III. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

54. 41. člen Konvencije določa, da:

“Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.”

A. Odškodnina

55. Pritožnica je zahtevala 10.000 evrov (EUR) za nepremoženjsko škodo.
56. Vlada je zahtevku ugovarjala.
57. Sodišče meni, da je pritožnica zagotovo utrpela nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku ji po tej postavki prisoja 6.400 EUR.

B. Stroški

58. Pritožnica je zahtevala tudi 2.000 EUR za stroške postopka pred Sodiščem.
59. Vlada je trdila, da pritožnica ni označila razmerja s tarifami, na katerih so temeljili stroški njenega pravnega zastopstva in ni določila zneskov, ki jih zahteva za stroške njenega pravnega zastopstva. V vsakem primeru pa naj bi bil zahtevani znesek previsok.
60. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov le, če dokaže, da so bili potrebni ter so razumno visoki in so dejansko nastali. Zato Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi celoten znesek iz tega naslova, torej 2.000 EUR.

C. Zamudne obresti

61. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV, SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da so pritožbe v zvezi s trajanjem pravnega postopka in učinkovitostjo povezanih pravnih sredstev dopustne;
2. *razglaša*, da je preostanek pritožbe nedopusten;
3. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 1. odstavka 6. člena Konvencije;
4. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;
5. *razsoja*
 - (a) da mora tožena država pritožnici v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 6,400 EUR (šest tisoč štiristo evrov), zvišano za morebitni davek, za nepremoženjsko

škodo in 2.000 EUR (dva tisoč evrov), zvišano za morebitni davek, za stroške in izdatke v zvezi s postopkom;

(b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedeni znesek linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;;

6. *zavrne* v preostalem delu zahtevkov pritožnice po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 8. januarja 2009 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Sodnega reda Sodišča.

Santiago Quesada Josep Casadevall

Sodni tajnik